

Mijn kinderjaren in de Oude Torenstraat

door Th. Dickens-van Zanten
(verteld aan Bram van der Schuyt)

Mijn kinderjaren in de Oude Torenstraat

door Th. Dickens-van Zanten
(verteld aan Bram van der Schuyt)

'De begraafplaats trok me geweldig aan. Ik vond het leuk om tussen de stenen te dwalen en genoot van de rust en stilte. En de ingang lag naast de oprijt van de fabriek, ik was er zo. Mijn moeder vond het niet zo erg. Als ik maar niet in de verste hoek langs de Torenlaan kwam en over de muur klom. "Daar liggen de inbrekers", zei ze dan. Die waren daar als het ware stiekem en naamloos onder de grond gestopt in graven zonder steen.'

Aan het woord is mevrouw Thea Dickens-van Zanten. En zij vertelt over haar vroege kinderjaren in de Oude Torenstraat waar zij in 1914 ter wereld

kwam. "Op de hoek met de Vaartweg stond het huis van Van Heemskerck Düker. Daarnaast één van de huizen van Vlaanderen met een puntdak en een heel smalle voortuin waarin twee puntig geschoren boompjes stonden. Naast Vlaanderen woonde dokter Berg en daarnaast stonden drie huizen van grootvader Brom. Het middelste huis had hij verhuurd, in het laatste huis van het rijtje woonden mijn ouders. En daar ben ik geboren.

Mijn grootvader was eigenaar van een timmerfabriek met houtzagerij. Die fabriek stond achter het huis en liep helemaal door tot achter het huis

De Oude Torenstraat rond 1925. Het terrein van N.V. Bouwbedrijf v/h J. Brom en Zonen is extra omlijnd. Grootvader Brom woonde in het gearceerde huis. Aan de achterzijde aangebouwd in een L-vorm had hij zes woningen voor zijn arbeiders gebouwd (6590 tot 2133). Het pand met kadastraalnummer 7153 was verhuurd aan B. van Rhijn, een "buitenstaander", in het meest noordelijke pand met nummer 7152 woonde de familie Van Zanten. Daarlangs liep de toegang tot de begraafplaats. De fabriek stond achter het huis 6591, waar dokter Berg woonde en praktijk hield. Tegen de muur van de begraafplaats aan is in 1923 een groot pakhuis neergezet. Meer zuidelijk met nummer 2408 stond het fabrikteurshuis "met de geschoren boompjes" van C. Vlaanderen Kpzn. In de twee gebouwen daarachter die reikten tot aan de Torenlaan vond de tapijtfabricage plaats. Het is niet geheel duidelijk of het tussenliggend perceel met kadastraalnummer 1826 ook aan Vlaanderen behoorde. Op de hoek met de Vaartweg tenslotte, nummer 5108, bevond zich het pand van Van Heemskerck Düker. Het ommuurde hoekje met nummer 663 was voor de kleine Thea verboden gebied want "daar lagen de inbrekers!" (SAGV)

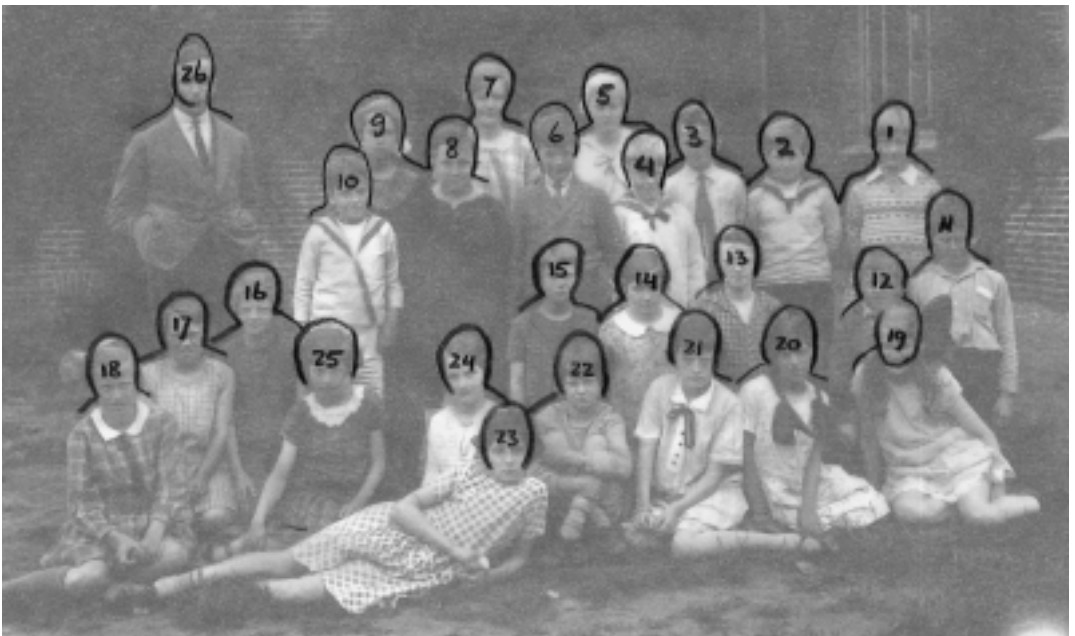
Het fabriekershuis van K. Perk Vlaanderen omstreeks 1930. De "twee geschoren boompjes" zijn inmiddels flink uit de kluiten gewassen. Hier staat nu het postkantoor. Achter de drie bomen is het huis van dokter Berg zichtbaar. Rechts op de foto is het pand waar grootvader Brom woonde. (coll. Goois Museum)

van dokter Berg. Door die fabriek had de dokter maar een klein achtertuintje. Op het terrein had grootvader zes of zeven huisjes voor zijn arbeiders gebouwd. Er was ook nog ruimte nodig voor de opslag van de bomen die in de zagerij tot timmerhout verwerkt werden. De oprit naar de houtopslag en fabriek liep van de Oude Torenstraat langs ons huis en ik zie nog die lorries met zware paarden voor me die de bomen aan kwamen slepen. Binnenin die fabriek vond ik het ook reuze spannend, maar ik mocht er alleen maar in als de machines stil stonden.

Voorbij de oprit naar de fabriek lag de toegang tot de begraafplaats. Begrafenissen vond ik ook prachtig. Ik ging dan eerst naar de kamer van mijn grootmoeder waar je de ingang van de kerk goed in het zicht had. Als ze naar buiten gekomen waren holde ik naar buiten om de rouwkoets met paarden voorbij te zien komen. Telkens als ik later trekpaarden in actie zag en paardenzweet rook

werd ik weer aan de begrafeningen op de oude begraafplaats herinnerd. Vanuit haar kamer had grootmoeder overigens niet alleen goed zicht op de ingang van de kerk maar ook op de krul die tegen de kerk stond. Weet u wat een krul is? Nou, dat gaf natuurlijk eigenlijk geen pas. Al dat geschuifel van voeten onder die rand! Mijn grootvader heeft nog geprobeerd dat ding daar weg te krijgen maar dat is niet gelukt.

Mijn vader was architect. Hij had zakelijke contacten met mijn grootvader over bouwmaterialen of zoiets en daar heeft hij mijn moeder ontmoet. Toen ik in 1914 ter wereld kwam was er al een zes jaar ouder zusje en een vijf jaar ouder broertje. In de Oude Torenstraat zijn we niet lang blijven wonen. Na een paar jaar vertrokken we naar de Wernerlaan en vandaaruit ging ik naar school. Eerst naar de school van Hoornstra aan de Koningsstraat. Daar vlakbij was de Violen school waar de kinderen opgingen die uit de nabijgelegen arbeider

De zesde klas van de Hilversumse Schoolvereniging in 1926. Mevrouw Dickens kon nog alle klasgenoten uit het hoofd opnoemen: 1) Karin Heybroek, 2) Jan Hers, 3) Albert de Bok, 4) Ruud Prior, 5) Anneke Lutterveld, 6) Jan Vuyk, 7) Thea Pfeiffer, 8) Rudolf Zwart, 9) Rietje Hanson, 10) Jaap Molenaar, 11) Ruudje Peekelharing, 12) Jan Heybroek, 13) Hetty Prins, 14) Amy van Vliet, 15) Corry Meier, 16) Engeliën van Galen, 17) Tiny Wellensieck, 18) Gootje Schat, 19) Keetie Jongasma, 20) Frieda Wins, 21) Mimi Beekenkamp, 22) Jetty Cramerus, 23) Nelly Ravelli, 24) Hermance van den Wall Bake, 25) Thea van Zanten en 26) meester Hangard. (part.coll.)

De toren van de Grote Kerk genomen vanaf het pad naar de begraafplaats. In het huis rechts kwam Thea van Zanten ter wereld. (Coll. Goois Museum)

derswijken kwamen. Dat gaf wel eens vechtpartijen. Als klein eerste-klassertje van Hoornstra ben ik door grote jongens van de Violen school zo mishandeld dat de juffrouw me bloedend naar huis moest brengen. Mijn ouders waren woedend maar of die vechtpartij voor die jongens nog gevolgen heeft gehad weet ik niet. Het gevolg voor mij was dat ik naar de school ging van meester Cor Bruijn in de Frans Halslaan. Daar was het voor zo'n schuchter meisje als ik was veel prettiger. Ik vond het daar heel fijn al zou je dat niet zeggen als je me op de klasfoto ziet. Die school heette de Hilversumse School Vereniging en daar heb ik van 1920 tot 1926 op gezeten. Met de dochter van meester Bruijn ben ik nog steeds bevriend.

Waarom we anderhalf jaar na mijn geboorte de Oude Torenstraat verlaten hebben weet ik eigenlijk niet. Misschien vond mijn vader het leuk om eens

Luchtfoto uit omstreeks 1955 van de Grote Kerk en de Oude Torenstraat. (coll.Goois Museum)

Terugblikkend op Hilversum in 1998, mevrouw Thea Dickens-van Zanten. (Coll. A. van der Schuyt)

in een huis van zijn eigen ontwerp te wonen. Want hij bouwde twee onder één kap in de Wernerlaan. Dat was toen de rand van het dorp. Het was een mooi huis en mijn vader nam op de eerste etage een grote kamer als zijn kantoor. Mijn tekenkamer noemde hij het. Daar ontving hij zijn opdrachtgevers en andere relaties. Toen kreeg mijn moeder problemen met al die mensen die door haar huis liepen. Geen nood! Een architect bouwt gewoon een groter huis met eigen opgang naar de tekenkamer. En naast ons huis was nog ruimte plenty. Zo verhuisden we al weer na twee jaren van Wernerlaan 20 naar nummer 22. Daar hebben we tot '41 gewoond. Maar als kind ging ik nog heel dikwijls naar grootmoeder in de Oude Torenstraat. Die fabriek heb ik een beetje uit het oog verloren. Misschien ook wel omdat ik een meisje was. Het was veel leuker om met grootmoeder te praten en met mijn neefjes en nichtjes te spelen dan naar grootvader en Oom Costerus in de zagerij te kijken. Ik herinner me nog wel de bouw van een groot pakhuis toen ik een jaar of tien was. Daar kon je boven één grote ruimte van maken en dan was het ideaal voor feesten en bruiloften. Niet voor de mijne overigens. Ik ben pas getrouwd in 1951 en volgens mij was de fabriek met alles erop en eraan toen allang verkocht. Mijn man was Engels en we hebben elkaar bij vrienden in Laren ontmoet.

We zijn een paar avonden uitgeweest en toen vroeg hij me ten huwelijk. Het ging opeens wel snel want niemand van mijn familie had hem nog gezien. Ik heb ja gezegd, vertrok voorgoed naar Engeland en heb daar nooit spijt van gehad. Eric was een *historian* en gaf les. Na zijn pensionering in 1986 wilde hij in Holland gaan wonen. Ik was er niet tegen maar voor mij hoefde het niet na 35 jaren in Engeland. Hij stierf in '91 en sindsdien volg ik in m'n eentje zo'n beetje wat in Hilversum gebeurt. Wat is het daar veranderd! De Oude Torenstraat herken ik helemaal niet meer.

Na het overlijden van mijn moeder hebben mijn vader en ik nog een tijdje op de Loosdrechtseweg gewoond. Midden in de oorlog, in 1943, werden we opgeschrikt door een grote knal. "Daar is een bom naar beneden gekomen", zei mijn vader. Zelf hadden we geen schade en we lazen niets over die bom in de krant. Maar toen ik weer een dag later door het rode dorp fietste zag ik een hoop vernielingen. En in een struik langs de weg hing een kapotte sok met bloed. Dat is me altijd bijgebleven. Maar pas toen ik vorig jaar dat boekje van julie las (bedoeld wordt *Eigen Perk* 1997-2, "Incident in het Rode Dorp", AS) begreep ik wat er gebeurd moest zijn. Die sok was van één van die Engelse vliegers. Dat vind ik toch zo'n afschuwelijk idee!